

B. KANGERMAN

Läind tähtederiiki ta
elama ...

T. Mutsu Teaterkirjastus, Tallinnas

Nr. 1819

B. Kangerman

Läind tähtederiiki ta elama...

Meeleoluline jõulumelodraama
waeslapse wiimaseft jõuluõhtust
Anderсени muinasjutu järele

~~1844/8~~

Lawet Mutsu Teaterkirjastus, Tallinnas

Lavastajaile

Tükk kantatse ette melodraamana. Klaver, orkester või laulukoor saadab deklamatsiooni ettemääratud laulude järele. Ka elawpiltide ajal kestub laul.

Oleks soovitatav, kui deklamatsiooni kannaks ette tundmatu isik, milline asjaolu suurendaks ettekanne mõju. Seejuures võib kõneleja osa jaguneda kahels: tütarlapse teksti võiks kõneleda teine ettekanne, ehk elawas pildis lihtsalt tütarlapse osaline ise.

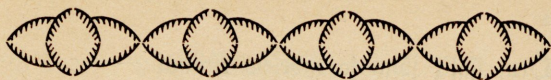
Toodud laulude ajamele võib paigutada soovikorral teisi.

Tuule ja tormi efektid, samuti ka väriline valgustus omab ettekanne esile pääsemiseks suure tähtsuse.

Elavad pildid sünnivad lawal, kuna kõneleja asub lawaserwal kas eesriiete varjatuna või kateedris. Kui ta kõneleb, on valgustus pööratud tema näole. Samal ajal valmistatakse lawal järgmist elawat pilti. (Hoiduda aseldusmürina eest) Kui järg on elawpildil, kustub see valgus, mis valgustas seni kõneleja nägu.

Elawpiltide vahetus ei tohiks sünnitada raskusi. Etteandes on mõeldud vaid kaks pilti: waene tuba ja lumine aknatagune. Asja lihtsustamiseks võiks toa hoopis ära jätta. Nii jääks siis vaid lumine aknatagune. Sellel aknatagusel sünnib mitu pilti, kus aga muudatuseks on tegelaste asendite muutmine.

Hää ettekanne juures jätab melodraama väga sügawalt mõjuwa mulje.

Saafi pimenedes kostub laul või muusika: „Sga aasta jälle tuleb jõululaps . . .“

Rõneleja.

Tu säramas tähed ja sädeleb lumi
ning härmatist kannawad talwised puud.
Ning kiirelt lööb süda ja särawad silmad,
nad ootamas jõuluid ja jõulupuud. . .

Ja langeb lund sahinal — aasad ja aiad
on hangi täis keerutand talwine tuul
ja lumme on uppunud metsjad ja majad
ning lumised waibad on kuusepuul!

Nad saabund on jälle, need särawad jõulud,
oo, kuidas küll ootusest kärjitu suu!
Ning kiiremalt tuisuwad südamed wäiksed
kui küünlaist lööb särama jõulupuu.

Paul wõi muusika: „Oh kuusepuu, oh kuusepuu.“

Rõneleja.

„Kus wiibid sa, jõulumees, tule juba!“
Nii palwetab tütarlaps kahwatu.
„Nii waene ma olen ja külm on mul tuba
oo jõulumees, jõulumees tule ju! . . .“

Üks tüki, wäikene tüki leiba,
siis jälle keeks elu mu soonte sees.

Õrn, isalik sõna ja sädelew küünal —
see ärataks soojuse südames!“

Kuid tuul hulub väljas ja kihutab maru
ja tänawail tühjadel raskumas külms.
Ning toanurgas tütarlaps põlwitab palwes
kaks kõhna kätt rinnal ja pisarais silm.

„Kui midagi soovida endale võiksin,
siis südamesooviks mul oleks see:
oo, jõululaps — inglid sa saada taewast,
tee terweks mu haige isake!“

Ta külmadel õlgedel unetult waewleb
ju nädalaid haigena, kahwatu;
ta unne ja waibuta, rahu tal anna,
siis tänan sind, wäike ja mannetu.

Elaw pilt: Waene toanurk aknaga. Akna all patul
istub palwetades waenelaps, tõmbund kül-
mast kõssi. Pimedamas nurgas lamab haige
ija põrandal. Tuul hulub akna taga.

Rõneleja.

Nii palwetab tüdruk, siis waatab ta õue
kus ikka weel tihedalt langemas lund,
kuid kaugelt ju kostawad jõululaulud,
on saabunud pühalik waike tund.

Säälsäramas küünalde tuledes aknad
ning waikest ja taha taob kirikukell.
Ja tüdruk see näeb, nagu hõljumas sajus
üks inglise wäike, nii õrn ja hell. . .

Ja kuuleb, kuis soistab ingel tal tasa :

„Weel kannata wäikene lapsuke ja ;
 su palweid on jõululaps wõtnud kuulda,
 weel täna ja pead teda nägema !“

Siis rõõmunult jookseb ta isa juure
 ja haarab ta külmanud, kondised käed.

„Mu laps !“ nõnda soistab haige tal nõrgalt,
 „Kui palju küll muret ja waewa ja näed !“

Ei ole sul sooja, ei ole sul leiba,
 liig haige ma selleks et teenida.

Ja omalgi näljast mul nõrkemas keha,
 ei suuda ma ennaftki aidata !“

Siis tüdruk nii trööstib : „Ma toon sulle raha,
 weel silmapilk oota, weel kannata !“

Ma lähen ja tänawail müütan tiffe,
 eks mõnigi mulle ehk halasta !

Siis pagari juure ma ruttan, toon leiba
 ja toa kütan soojaks nii armsasti.

„Müüd rahustu, isa, weel kannata weidi,
 ei jõululaps jäta meid hädasse !“

Mii ütleb ja pähe seob endale räti
 nii näruse, wäikese — hoolega,
 ja jalga aab kakkised külmad kingad,
 siis kiiresti toast wälja tõttab ta.

Tuul hulub ta ümber ja lund tuistab näkku
 ja tänawail tühjadel raksumas külme.

Kuid waenelaps kiiresti edasi ruttab,
täis igatsust süda, täis igatsust silm!

L a u l w õ i m u u s i k a : „Sihtinal jahinal keerutab
lund. . .“

R õ n e l e j a .

Ta tänawail tühjadel edasi tõttab,
kuid asjatult möödujaid otsib ta,
kõik tubades soojades rõõmul on peidus
ja tükke neist keegi ei tarwita!

Kuis wärišeb süda, ta seisatab, kuulab —
kell heliseb — kõlamas lauluhäääl
ja uhkesti walgustet aknast ta märkab —
hulk lapsi on laulmas all kuusepuu säääl.

L a u l : „Püha õõ, õnnistet õõ. . .“

R õ n e l e j a .

Säääl sees särab jõulupuu kullases säras,
täis hõbešeid kardaid, täis küünlatuld.
Täis präänikuid, õune, täis läikiwaid pähklaid
ja ehteid, mis tules kui šadelew külb!

Ja laual on kinke, nii palju, nii palju,
šäääl raamatuid, loomi ja maiustust,
ning kõikjal on soojust, nii palju on soojust,
mis šest et külm õues ja õõ on nii must. . .

E l a w p i l t . Majasein aknaga. Lumine tänaw.
Aknen walgustatud. Šanges seisab waenelaps
ja waatab kiindunult tuppä. Tuul hulub.

Kuid pikka waob aknale eesriie ette,
 me tütarlaps, waene, ei midagi näe.
 Ja tuul hulub jällegi õudset ja ümber:
 „Sa ruttu nüüd! Wiimane heff on ju käe!

Ju külmab su isa, tal wärišeb keha,
 miks wiivitad tüdruk, pead ruttama ja.
 Ei ole sul rahu, ei ole sul õnne,
 ja seda wõid aknast waid hiilida!“

Me waenelaps jõuab jušt kiriku juure
 šel hetkel, mil awaneb kiriku uks.
 Ja tuulega huludes kellade helinal
 on kojuteel ruttamas igaišs.

„Hääd tikud, hääd tikud, ma palun teid, ostke!
 Üks ainuke toos! Ainult wäifene toos.
 Kolm senti waid maksab, ma palun teid, ostke!“
 Nii kõlab ta paluw hääl tormide hoos.

Ja hulub waid tuul ja tuiskab waid lund
 ning inimesed tulewad, läe'wad. . .
 Kuid waewalt nad kuulewad paluwat häält
 ja waewalt nad palujat näewad. . .

„Hääd tikud, hääd tikud! Ma palun teid, ostke!
 Üks ainuke toos, ainult wäifene toos!
 Kolm senti waid maksab, ma palun teid, ostke!“
 Nii kõlab ta paluw hääl tormide hoos.

Küll sada kord širutub käekene tal:
 „Kolm senti waid! Ostke üksainuski toos!“

Ruid läewad kõik möödunud kiiresti
ja kaowad kaugete tormiga koos. . .

E l a w p i l t. Endine pilt. Waenelaps on kae titu-
toosiga wälja sirutand. Uhte härrasmees on
temast möödumas.

Rõneleja.

Ja pimeneb kirik ning tühjaks saab tänaw,
waid kõndimas waenelaps üksinda.

„Kas keegi ei tule, kes ostaks mult tükke,
Kas wõis jõululaps mind tõest hüljata?! . . .

Ei koju wõi minna, mul pole ju leiba
ja külmi, oo nii külmi on meil tuba.

Wõib olla on waludes waewlemas isa
ning ammu mind ootamas juba.

Wõib olla ehk on weel tulemas keegi
kes tükke nii hädasti wajab. . .“

Nii waenelaps sosistab. Kiwile istub. . .

Ruid lumi waid sajab ja sajab. . .

E l a w p i l t: Waenelaps istub lumehangel, pää wa-
jund süle. Sajab lund. Aken on tumedas
walguses. Kostub jõululaul: „Oh ja õnnis-
taw, oh ja rõõmustaw, püha kallid jõuluaeg!“

Rõneleja.

Ja uuesti särama lööwad kõik aknad
ning uuesti rõõmus laul kõlab.

Seft röömusta, rahwas! On Kristus meil sündind
ta igawest', igawest', elab!

Oh ristirahwas ja röömusta,
nii hõiskawad tuhanded huuled. . .
Kuid waenelaps külmaft ju lödiseb
ja ümber tal tuiskawad tuuled. . .

„Hääd tifud, hääd tifud, ma palun teid, oäfte!
Üks ainuke toos, ainult wäikene toos!
Kolm senti waid maksab, ma palun teid, oäfte!“
Nii kõlab ta paluw hääl tormide hoos!

Siis tornist on kõlamas kümme lööki
ja öötund see läheneb linnale.
Ning waikiwad laulud ja kustuwad tuled,
kõik suiguwad röömsale unele. . .

Ja waenelaps küüru on tõmbunud kiwil
ta pilk kiindund ülesse taewasse.
Ju taewataar pilwetest pääsnud on wabaks
ja kõrgel on siramas täheke. . .

Ning wabaneb taewas weel rohkem ja rohkem
ja tähti nii palju lööb sõrama,
ja tuulgi on järsku nii waikseks jäänud
kui tahaks ka temagi uinuda. . .

Ja palwetab tüdruk, nii hääl on tal olla,
nii soe ja nii armas on korraga.

Ja äkki ta kuuleb, kuis kõrguse sinast
tal laulavad inglid huljana:

P a u l. Oh võta mind mu jumal, kae kõrwale,
Et tee mul jõuetumal läeks taewasse.
Ei suuda üksi astu ma sammugi.
Jest siruta mul wastu käed alati!

R õ n e l e j a.

Kui saabus siis hommit, täis päikejefulda
ja kellad löid tornides kõlama,
siis lahkunud oli siit ilmast me väike —
läind tähtederiiki ta elama. . .

E l a w p i l t: Endine pilt. Hommituvalgus. Waene-
laps tõmbund kõksi hangele, pooleldi tuisand
lumme. Tema juures inimesi. Kirikutellad
helisewad ja orel mängib jõululaulu.

B. Rangerman

Jüri jõuluseitlused

Jõulunäidend lastele 1. waatuses

Jõulud liginewad ... Laste hinges walitseb õilis rahu, ning magus ootamine helde jõuluwana järele paneb nende wäiksed südamed kiire-malt tuskuma ... Kelle süda hädusest puhas, see ootab igatsusega, kelle hinges aga wallatuste mustad plekid, see tunneb hirmu ... Ja hirmu tunneb meie wahwa Jürigi sügawas südame-sopis. Ta on küll hirmus kange ja julge mees, kelle ees popsilapsedki wärisewad, kuid jõuluwana ees ... Plaanitseb küll wäikene mehikene, kuidas jõuluwana salmiku lugemisega tüsata, kleebib isegi salmiku seinale, et säält maha lugeda, aga — ülekohus ei seija kotis! Jõuluwana wits teeb oma töö ja Jürist saab niisugune wahwa Jüri, et teisedki ümbruse Jürid imestawad ...

Kes on lugend wõi lawastand sama autori „Kui jõuawad jõulud“, siis ei jäta see kahe silma wahele sedagi ammuoodatud uudispalafest.

L a w e t M u t s u T e a t e r k i r j a s t u s T a l l i n n a s

Tuutulinna moosekandid

H. V a k s i kolmevaatuslik muinasjutt. Tegelasi : 13 p. ja 10 t. Näitelava : tuba ühes õuega, linnavärvad.

Metsavahi perekond on väga halb: metsavaht käib röövimas, tema naine ja tütar on võõras-tütred Leida vastu väga õelad, ning ka majaloomad kannatavad nende läbi. Kui elu läheb õige kibedaks, otsustavad eesel, koer, kass ja kukk põgeneda ja Leida kaasa võtta, hakates rändavaiks moosekandideks. Kuidas rahvas nende kunsti imestavad ja mis nad ise kõik rännates läbi elavad, see pakub vaatamiseks kui ka mängimiseks võrratult huvi.

Hind kr. 2.—. Kompl. (7 eks.) kr. 8.—.

Kulupuu Juku

Nadeshdini ja Rappoporti koomiline ooper proloogiga ja ühe vaatusega. Vabalt Kivilombi Ints. Tegelasi 6 m. 1 n.

Kulupuu Juku, väga laisk poiss, kes mitu aastat ühes klassis istub, õpib enne eksamit. Kuid laiskus tükkib kallale ehkki ema manitseb. Ta uinub. Juku näeb unes, kuis teda äratab kooliteener, sest eksamid on aland. Juku teab, et ta koolitükke ei oska ja otsib salaatteütletjat. Manitsevad teda matemaatika, ajalugu jne. ning eksam algab. Juku aga ei mõista midagi, ka salakiri ei aita, ning Juku ongi läbi kukk-kund — vajub maa alla ja ärkab.

Hind kr. 1.—. Kompl. (6 eks.) kr. 4.—.

A-7854

Jõulusisuga

lastenäidendid

Kui jõuavad jõulud. B. Kangermani pilt jõuluõhtust koolis. Tegelasi 3 poissi, 4 tüdrukut. Lava lihtne klassituba.

Jüri jõuluseiklused. B. Kangermani ühevaatuslik näidend. Tegelasi 2 meest, 4 poissi ja 2 tüdrukut. Lava talutuba.

Reis kotis. M. Hoffmeisteri jõulumäng 4 pildis. Tegelasi 6 poissi, 6 tüdrukut. Lava: talutuba, metsäärne, lihavõttejānes tuba.

Lāind tähtederiiki ta elama... Meeleoluline jõulu melodraama vaeslapse viimses jõuluõhtust Anderseni muinasjutu järele.

Pūha õõ ja Vaprad meripojad. P. L u i d e kaks muusikalist ettekannet noortele. Tegelasteks 9 last või rohkem. Lavaks — lage koht.

Võitlus Põhjanõiaga. Ernst Hanseni näidend neljas pildis. Tegelasi: 8 poissi, 2 tūtarl. Lava: lagendik metsas, nõia maja õu, lihtne saal.

Komplektid ja üksikud eksemplarid müügil Tavet Mutsu Teaterkirjastusāris, Tallinn.

Hind ettekandeloaga 60 senti.